

Ярослав Цехмістер
Український медичний ліцей
м. Київ

НЕПЕРЕРВНА МЕДИЧНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ДОПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

У сучасних соціально-економічних умовах розвитку України все більшого звучання набуває необхідність створення системи неперервної професійної освіти. Ця проблема стає все більш актуальною не тільки тому, що знання мають тенденцію до постійного розширення і оновлення, що виникає гостра необхідність для оволодіння фахівцями комп'ютерними технологіями та іноземними мовами в усіх галузях професійної діяльності, а перш за все тому, що людина у сучасному соціумі потребує соціального захисту, і саме освіта повинна зробити її соціально і професійно мобільною, конкурентоздатною на ринку праці, адаптованою до вимог сучасного життя і економічних змін.

Президент Академії педагогічних наук України В.Г.Кремень зазначає, що у наш час, коли воля і свідомість людей все більше визначають перетворення у суспільстві, у новому ракурсі постають критерії суспільного прогресу, що зумовлює соціальний запит на високий рівень освіченості, культури, професіоналізму фахівців. Він підкреслює, що низький професійний і загальнокультурний рівень значної частини населення, особливо молоді, не тільки впливає на конкурентоспроможність країни на світовому ринку, але й на рівень соціальної стабільності. Тому саме освіта покликана сприяти формуванню інтелектуального потенціалу нації, всебічному розвитку особистості як найвищої цінності суспільства,

стати могутнім фактором розвитку духовної культури українського народу, відтворення продуктивних сил України.¹

Як відзначають соціологи, у недалекому майбутньому буде потрібна лише половина тих, хто сьогодні зайнятий у різних галузях господарства, але з вдвічі вищим рівнем кваліфікації. Саме тому кожна людина повинна прийняти на себе відповідальність за рівень своєї кваліфікації і освіти. Найбільш сучасна освіта забезпечить і більші можливості для професійного росту. Найкраща гарантія зайнятості сьогодні – знання, які дозволяють людині швидко оволодіти тим, чого вимагає професійна діяльність.

Міжнародний аспект розвитку неперервної професійної освіти розкритий у роботі Н.Г.Ничкало.² Освіта протягом життя людини стає ключовим чинником конкурентоздатності індивіда і суспільства в цілому. Саме це дало підставу ЮНЕСКО розробити та прийняти Концепцію ступеневої підготовки фахівців і виступити з міжнародною ініціативою "Освіта для всіх", яка була проголошена ЮНЕСКО разом з організаторами-партнерами у 1990 році під час конференції в Таїланді, а у 1997 році прийняти велику програму "Освіта для всіх протягом усього життя". Саме таку програму велика сімка індустріально розвинених країн визначила як основний стратегічний засіб боротьби з безробіттям.

Згідно European Lifelong Learning Initiative (ELLI) освіта впродовж життя включає всі види навчання – від початкового до вищого. "Освіта на протязі життя є неперервним процесом, який стимулює людей і дозволяє їм оволодівати потрібними знаннями, цінностями, навичками, які вимагаються на протязі їхнього життя".³

Така освіта:

- сприяє підвищенню кваліфікації індивіда впродовж всього періоду його життя (компетентність передбачає знання, навички, здібності, досвід, здатність до контактів, відношення і цінності);
- включає навчання в самих різних галузях життя, як формальні, так і неформальні види освітньої активності;

¹Кремень В.Г. *Передмова / Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи*: Монографія / За ред. І.А.Зязюна/. – Київ: Видавництво "Віпол", 2000. – 636 с. – С.1.

²Ничкало Н.Г. *Неперервна професійна освіта: міжнародний аспект*. – Там же. – С.58-107.

³Bullinger H.J.. *Zukunftsfaktor Weiterbildung, New Konzepte Und Perspektiven*. "Zukunftsfaktor Weiteersildung, Konzepte, Perspertiven und praktische Beispiele 7. w Kostensenkung". DECollege und Fraunhofer Institute für Arbeitswirtschaft und Organisation, Stuttgart, 1994.

- відображає неперервний процес розвитку індивіда (тому вона і не є ні разовою, ні короткочасною);
- забезпечує людину можливостями, які дозволяють їй жити в неперервно змінному світі.

Медична освіта має свої особливості, які зумовлені, в першу чергу, тим, що людина, яка обирає шлях медика, не може "просто так" переключитися на будь-який інший вид професійної діяльності, адже підготовка медичного працівника – процес специфічний і довготривалий порівнянно з іншими спеціальностями і вищими закладами освіти. Тому, на наш погляд, важливого значення набуває реалізація принципу неперервності медичної освіти, який полягає, з одного боку, у забезпеченні фахівцю можливості перекваліфікації відповідно до потреб суспільства і ринку праці, а, з іншого боку, посиленні професійного добору абітурієнтів до медичних вищих закладів освіти з метою попередження помилок у виборі професії.

Саме тому проблеми допрофесійної підготовки учнів на медичні спеціальності набувають, на наш погляд, особливого значення і потребують значної уваги з боку вищих медичних закладів освіти. З метою вирішення означеної проблеми при Національному медичному університеті імені О.О.Богомольця з ініціативи його ректора академіка Є.Г.Гончарука було створено Український медичний ліцей, який є структурною ланкою університету і метою діяльності якого визначено здійснення професійного добору талановитою молоді, її допрофесійної підготовки для навчання у медичному університеті. При цьому ми виходили з того, що зміст і організація навчання у ліцеї повинні забезпечити кожному випускнику ліцею можливість одержати досвід творчої діяльності, яка б розкривала можливості для розвитку індивідуальних здібностей його особистості, забезпечити підготовку молодої людини до життя в умовах соціально-економічних змін, перший досвід у майбутній спеціальності (молодшого медичного працівника), утвердитися у переконанні правильності обрання майбутньої професії.

Теоретичне осмислення проблеми допрофесійної підготовки учнівської молоді і досвід її практичної реалізації у ліцеї дають підстави зробити висновок, що вирішення означених завдань можливе при:

- ґрунтовній зміні форм і методів навчання, які б були спрямовані на розвиток соціально-активної особистості, перебудові системи професійного добору, забезпечення у процесі загальної середньої освіти можливості ознайомлення з різними напрямками діяльності медичного працівника, особливостями функціонування медичних

закладів в умовах ринкових відносин, забезпечення можливості для самореалізації особистості учня у процесі навчання, його свідомого професійного самовизначення. Ми глибоко переконані у тому, що школа III ступеня повинна працювати над вирішенням проблеми щодо адаптації своїх випускників до нових соціально-економічних умов. Посуті сьогодні перед середніми закладами освіти постає завдання: надати допомогу школяру морально і професійно самовизначитися у ринковій системі суспільних відносин;

- інтеграції випускника ліцею у систему трудових, суспільних і міжособистісних відносин освітнього і професійного середовища, надання йому можливості продовжити освіту і самоосвіту.

Сьогодні ми стаємо свідками того, що повна середня школа трансформується у 12-річну і повинна забезпечувати або підготовку у вищий заклад освіти, або надавати молодій людини початкову професійну освіту. Медичний ліцей по суті вже давно вирішує ці завдання стосовно медичних спеціальностей і, як ланка системи неперервної медичної освіти, допомагає молодій людині у її подальшій самостійній взаємодії з динамічним світом професійної праці медика.

При цьому концептуальними засадами організації допрофесійної підготовки учнівської молоді на медичні спеціальності у системі неперервної медичної освіти є:

- Система професійної підготовки майбутніх лікарів набуває цілісності і неперервності за умов доповнення вузівського та післядипломного етапів її підготовки ланкою допрофесійної підготовки учнівської молоді на спеціальності медичного профілю.
- Допрофесійна підготовка учнівської молоді на спеціальності медичного профілю виступає в органічній єдності загального, особливого і індивідуального. Як загальне вона відображає закономірності набуття загальної середньої освіти і є складовою означеної системи, як особливе має свою специфіку, зумовлену особливостями професійної діяльності майбутнього лікаря, необхідністю поглибленого вивчення профільних предметів для майбутньої професійної діяльності; як індивідуальне – відображає залежність допрофесійної підготовки від індивідуальних особливостей учня, рівня сформованості його професійного інтересу, свідомого самовизначення.
- Допрофесійна підготовка учнівської молоді з точки зору гуманістичної парадигми освіти розглядається як засіб розвитку природної обдарованості учня, його талантів, різнобічних інтересів, інтелегентності, моральних і емоційних якостей його особистості.

— Допрофесійна підготовка розглядається як засіб розвитку громадянської позиції молодой людини, її відданості своїй Батьківщині, народу, усвідомлення своєї громадянської позиції і відповідальності.

Вирішення означених проблем можливе з урахуванням того, що пізнавальні, творчі можливості особистості, її особистісні якості реалізуються не тільки у процесі предметної діяльності, а й у самому процесі її життя, самореалізації у життєдіяльності, самовираженні і саморозвитку засобом життєтворчості. Саме тому система допрофесійної підготовки повинна охоплювати різні напрями життєдіяльності і життєтворчості своїх вихованців. За таких умов ефективна допрофесійна підготовка учнівської молоді на медичні спеціальності може здійснюватися тільки за умови створення цілісної системи функціонування закладу середньої освіти – ліцею, спрямованого на психолого-педагогічну підтримку професійного становлення старшокласника, метою і мірою ефективності якого є особистісний розвиток учня, його свідоме професійне самовизначення, подальший професійний розвиток у вищому закладі освіти.

Ми дійшли висновку, що допрофесійна підготовка учнівської молоді як ланка неперервної медичної освіти повинна створювати підґрунття для:

- розвитку індивідуальної компетентності, яка не вичерпується знаннями і навичками щодо фактичного матеріалу, а включає досвід, який людина набуває у різних видах соціальної діяльності, серед якого найважливішим є вміння вчитися, самостійно набувати нові знання, аналізувати і інтегрувати нову інформацію;
- розвитку здатності до комунікацій (яка забезпечує не тільки ефективне спілкування між людьми, а й "спілкування" з усіма видами інформаційних зв'язків і відносин, завдяки яким людина отримує інформацію), розвитку власної готовності людини до сприйняття нової інформації, формування потрібних якостей, бажання пізнавати. Особливого значення це набуває при високих темпах змін у технологіях відповідної професії.

Зазначимо, що процес навчання демонструє здатність людини пізнавати нове, а процес відносин – наскільки вона справляється зі змінами у суспільстві і зміною вимог до рівня її професійної майстерності. За таких умов допрофесійна підготовка у ліцеї є передумовою забезпечення здатності особистості до неперервної медичної освіти, її навчання протягом всього життя.

Слід зазначити, що за останні роки в Україні з'явилася значна кількість університетів різного профілю. На наш погляд, статус університету висуває

значні вимоги до діяльності професорсько-викладацького корпусу, забезпеченості як методичною, так і матеріальною базою навчального процесу, підвищення якості підготовки фахівців з вищою освітою, створення умов для їх інтелектуального, культурного і духовного розвитку. Протягом століть освіта і роль університетів у своїх основних рисах не змінювались. Освіта була разовою, кінцевим періодом в житті людини, а сам інститут освіти знаходився під захистом суспільства. До того ж, такий його статус навіть не підлягав сумніву. У багатьох випадках навчальні заклади, і особливо університети, жили своїм особливим життям, ізольовано від зовнішнього світу. Разом з тим сучасні вимоги до освіти ставлять перед університетами і іншими освітянськими установами нові завдання. В сучасних умовах, як відзначають західні дослідники, традиційна роль університетів помітно звужується. Люди, які отримали підготовку в конкретних галузях професійної діяльності, повинні відповідати умовам підприємництва, які вимагають постійного оновлення знань і підвищення компетентності. У багатьох випадках за час активної професійної діяльності людині потрібно поновити професійну освіту три або чотири рази. Така ситуація примушує перейти кожного до реалізації ідеї неперервного оновлення знань. Крім того, мабуть і ми йдемо до того, що зараз спостерігається у європейських університетах: більшості з них кошти виділяються у все більш скромних масштабах, відбувається скорочення частки бюджетного фінансування, а тому ринок праці не може не привертати увагу університетів. Крім того, важливою проблемою неперервності професійної освіти, на наш погляд, залишається забезпечення документального підтвердження рівня освіти: дипломи і ступені повинні служити не тільки ознаками особистої цінності, а й основою для неперервної професійної освіти. Тому необхідна розробка міжнародних взаємоприйнятних програм щодо означеної проблеми. Останнє дозволить учням вже у процесі навчання переносити свої знання і навички із однієї галузі в іншу, в тому числі і в інші країни. Крім того, сучасні інформаційні технології можна використовувати як ефективний інструмент навіть у тих випадках, коли мовні бар'єри перешкоджають навчанню традиційними методами. Все це буде сприяти інтернаціоналізації навчання, надаючи студентам різних країн можливість попрацювати разом, ознайомитись з міжнародними підходами, порівняти свою підготовку з міжнародними стандартами. У зв'язку з цим університетам необхідно забезпечити інтернаціональну інфраструктуру неперервної професійної освіти, яка б дозволила продовжувати освіту в будь-якій країні світу. Це потребує узгодження між університетами

основних правил визнання документів і кредитів, принципів кредитного трансферу (предмети і моделі навчання; гнучка комбінація модулів, індивідуальні предметні (навчальні) плани; індивідуальні форми роботи; перелік форм і методів навчання; загальні принципи оцінки і кредитування тощо).

Слід зазначити, що допрофесійна підготовка, як ланка у системі неперервної медичної освіти, повина сприяти адаптації учнів до організаційних форм і методів навчання в медичному університеті. Разом з тим, форми і методи, які сьогодні застосовуються у вищих медичних закладах освіти, потребують суттєвого вдосконалення. Слід зазначити, що західні дослідники цілком слушно порівнюють організацію діяльності вищого закладу освіти з роботою машини: вищі заклади освіти поділені на факультети, які зосереджують увагу на дисциплінах, які виступають в ролі двигуна викладання; у ході дослідницької роботи для двигуна виробляється нове паливо. Це призводить до замкненості закладу освіти, його ізолюваності від зовнішнього середовища. Разом з тим, вищий заклад освіти сьогодні повинен стати чутливим до змін і нових вимог, усвідомити необхідність переходу в режим відкритих систем, бути ближче до замовника, шукати нові форми і методи навчання майбутніх фахівців.

Зміни в організації навчального процесу у вищій школі і середній школі III ступеня багато хто пов'язує сьогодні з впровадженням модульного навчання, зокрема введенням базових модулів, які можуть комбінуватися відповідно до вимог кожного студента і швидко доповнюватися спеціальною частиною підготовки на вимогу сучасного ринку праці, з введенням такої форми навчання як тьюторіали (А.М.Алексюк). Тьютори допомагають підібрати необхідні джерела навчання, комбінацію навчальних модулів, які в якісному і кількісному плані відповідають цілям навчання. Факультети при цьому можуть взяти на себе вирішення завдань по створенню гнучких навчальних планів і розробці шляхів отримання ступенів і дипломів на основі засвоєних модулів. Вирішення означеної проблеми значною мірою б сприяло підвищенню ефективності і допрофесійної підготовки учнів, оскільки дозволило б не тільки підготувати учнів до форм навчання в університеті, а й впровадити означені форми (хоча б частково) у процесі навчання в ліцеї.

Крім того, важливого значення має відбір змісту навчальних дисциплін, особливо профільних, їх узгодженість з навчальними планами університету, забезпечення їх професійної спрямованості. Так, наприклад, при вивченні фізики шляхом введення додаткових тем (які не дублюють зміст курсу медичної фізики) забезпечується не тільки професійне

спрямування вивчення предмету, а й цілеспрямована підготовка до професійної діяльності, надання учням таких знань і умінь, які в подальшому суттєво впливають на професіоналізм і компетентність медичного працівника. Зміст навчального матеріалу з певного предмета розробляється відповідною кафедрою медичного університету. Проілюструємо розробку додаткового професійно спрямованого змісту навчального предмета для ліцею медичного профілю на прикладі фізики. Розробка курсу фізики для ліцеїстів проходила під керівництвом професора О.В.Чалого.⁴

При вивченні курсу механіки учні одержують такі додаткові знання: неінерціальні системи відліку; сила інерції; тертя; кочення; перевантаження; вестибулярний апарат людини як інерціальна система орієнтації (виникнення морської хвороби); друга і третя космічні швидкості; механічна робота людини; ергометрія; барометрична формула; підйомна сила крила літака; рівняння Бернуллі; в'язкість рідин; закон Стокса; особливості молекулярної будови рідин; осмотичний тиск; газообмін у крові; манометр; робота і потужність серця; апарат штучного кровообігу; систолічний і діастолічний тиск; фізичні основи метода М.С.Короткова для вимірювання тиску крові.

При вивченні курсу з молекулярної фізики і термодинаміки розглядаються такі додаткові питання: парціальний тиск, закон Дальтона; фізичні основи дихання; деякі властивості газів; дослід Штерна; розподіл Максвелла; теплорегуляція організму людини; калорійність їжі; теплолікування; теореми Карно; нерівність Клаузіуса; організм людини як відкрита система; третій закон термодинаміки; теорема І.Пригожина; точка роси; фізичні основи місцевої анестезії; газова емболія; дослід Плато; поняття про рідкі кристали; критична точка; термодинамічні аспекти охорони оточуючого середовища; поверхнева енергія; крайовий кут; теплове розширення твердих тіл; механічні властивості біологічних тканин.

При вивченні основ електродинаміки розглядаються такі професійно спрямовані питання як: поняття про електричний диполь; електричне поле

⁴ Інтегрована програма "Фізика" для учнів Українського медичного ліцею Національного медичного університету імені О.О.Богомольця. /Чалий О.В., Цехмістер Я.В., Олійник О.І., Лукомський В.П. Фізика. Конкурсні задачі, методичні поради, лабораторний практикум: Навчально-методичний посібник для учнів медичних ліцеїв, медичних училищ, абітурієнтів і слухачів підготовчих відділень медичних університетів, академій та інститутів // МОЗ України. Міністерство освіти України. Національний медичний університет імені О.О.Богомольця. Український медичний ліцей. – Київ, 1999. – С.6-17.

диполя; початкові відомості про електрограми; п'єзоелектричний ефект; емнісні властивості мембран; гальванічний елемент; первинна дія постійного струму на біологічні тканини; гальванізація та електрофорез; електропровідність біологічних тканин при постійному струмі; термоелектричні явища; термоелемент; електричні термометри; аероіони; аероіонотерапія; класифікація медичної апаратури; підсилювач на транзисторі; початкові відомості про підсилення біоелектричних сигналів (біопотенціалів); датчики медико-біологічної інформації (емісійний, реостатний, термоелектричний, п'єзоелектричний); електрони і дірки; донорні і акцепторні домішки; закон Біо-Савара-Лапласа; магнітний момент струму; точка Кюрі; початкові відомості про магнітобіологію.

При вивченні механічних коливань і механічних хвиль розглядаються додатково такі питання: додавання гармонічних коливань; рівняння повздовжньої хвилі; енергія хвилі; ефект Доплера; суб"єктивні і об'єктивні характеристики звуку; фізичні основи мови і слуху людини; реверберація.

При вивченні електромагнітних коливань і електромагнітних хвиль розглядаються додатково такі питання: повний опір у колі змінного струму; резонанс напруг; закон Ома для повного кола змінного струму; імпеданс біологічних тканин; дисперсія імпедансу; фізичні основи реографії; імпульсні струми; біосистеми і їх природа; розгляд первинного механізму дії струмів і електромагнітних полів на організм людини у лікувальних цілях; електромагнітне поле; енергія електромагнітної хвилі; густина потоку випромінювання; фізіотерапевтичні методи, які використовують електромагнітні хвилі різних діапазонів; мікрохвильова резонансна терапія.

При вивченні курсу оптики розглядаються такі додаткові питання: аберація лінз (сферична, астигматизм, дисторсія, хроматична); оптична система ока і деякі її особливості; недоліки оптичної системи ока і їх усунення (міопія, гіперметропія, астигматизм); лупа, хід променів в біологічному мікроскопі; початкові поняття теорії Аббе; волоконна оптика і її застосування у медицині; основи рефрактометрії; методи Юнга і Ллойда для отримання інтерференції світла; інтерференція в фотометрії, тонких плівках; просвітлення оптики; зони Френеля; поняття про інтерференційний мікроскоп; початкові відомості про рентгеноструктурний аналіз і голографію; значення робіт І.Пулюя; елементи фотометрії.

При вивченні елементів теорії відностності додатково розглядаються такі питання: перетворення Лоренца; формули для відносної зміни довжини, часу, маси, імпульсу; релятивістський інваріант.

При вивченні теми "Світлові кванти" додатково вивчаються такі питання: внутрішній фотоефект; світловий тиск; досліді Лебедева; хвильові і квантові властивості світла.

При вивченні теми "Атом та атомне ядро" розглядаються додатково: особливості поглинання і випромінювання енергії атомами і молекулами; розсіяння світла; люмінесценція, види та основні закони; початкові відомості про біофізичні основи здорової рецепції; застосування лазерів у медицині; рентгенівське випромінювання і його взаємодія з речовиною; ефект Комптона; рентгенівська і комп'ютерна томографія; застосування радіонуклідів і нейтронів у медицині (метод мічених атомів, гаматопограф, сканування, авторадіографія); кількісна оцінка біологічної дії іонізуючого випромінювання (експозиційна, поглинута та еквівалентна дози); дозиметричні прилади.

Крім введення додаткових питань, які мають професійну спрямованість у кінці курсу проводиться лабораторний практикум, протягом якого учні не тільки закріплюють теоретичні знання з фізики, а й набувають практичних навичок роботи з фізичними приладами, які використовуються у медицині.

Таким чином, перетворення у системі допрофесійної підготовки учнів вимагають, з одного боку, теоретичного його обґрунтування і осмислення, а, з іншого, перевірки на практиці запропонованих концепцій. Ключ до успіху діяльності ліцею, на наш погляд, – у тісній взаємодії з медичним університетом, у реальному розвитку ліцею як структурної ланки системи неперервної медичної освіти.

Ярослав Цехмістер

НЕПЕРЕРВНА МЕДИЧНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ДОПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Резюме

У статті висвітлені актуальні проблеми допрофесійної підготовки учнівської молоді на медичні спеціальності. Допрофесійна підготовка розглядається як невід'ємна структурна ланка системи неперервної медичної освіти, яка виступає в органічній єдності загального, особливого і індивідуального. Як загальне вона відображає закономірності набуття загальної середньої освіти і є складовою означеної системи, як особливе має свою

специфіку, зумовлену особливостями професійної діяльності майбутнього лікаря, необхідністю поглибленого вивчення профільних предметів для майбутньої професійної діяльності: як індивідуальне - відображає залежність допрофесійної підготовки від індивідуальних особливостей учня, сформованості його професійного інтересу, свідомого професійного самовизначення. Допрофесійна підготовка в контексті гуманістичної парадигми освіти розглядається як засіб розвитку природної обдарованості учня, його талантів, різнобічних інтересів, інтелектуальності, моральних і емоційних якостей; формування громадянської позиції молодого людини, її відданості своїй Батьківщині, народу, усвідомлення гуманістичної місії лікаря.

Jarosław Cechmister

USTAWICZNA OŚWIATA MEDYCZNA: PROBLEMY PRZYGOTOWANIA PRZEDZAWODOWEGO

Streszczenie

W artykule ukazano aktualne problemy przedzawodowego przygotowania młodzieży szkolnej do specjalności medycznych. Przygotowanie zawodowe rozumiane jest jako strukturalna część systemu ustawicznej oświaty medycznej. Z ogólnego punktu widzenia przygotowanie to kończy się średnim wykształceniem, z szczegółowego - posiada swoją specyfikę, w odniesieniu do przyszłego zawodu lekarza, polegającą na pogłębionym nauczaniu przedmiotów potrzebnych w zawodzie lekarza, z indywidualnego – przedstawia zależność od indywidualnych cech ucznia, określonych jego zainteresowaniami zawodowymi i świadomego zawodowego samookreślenia. Przygotowanie przedzawodowe w kontekście humanistycznego paradygmatu rozpatrywano jako środek rozwoju talentów ucznia, różnorodnych zainteresowań, inteligencji, moralnych i emocjonalnych cech formułowania obywatelskiej postawy młodego człowieka, wierności swojej ojczyźnie, narodowi, uświadomienia humanistycznej misji lekarza.

Yaroslav Tsekhmister

UNINTERRUPTED MEDICAL EDUCATION: PROBLEMS OF PRE-VOCATIONAL TRAINING

Summary

Vital problems of pre-vocational students' training for medical professions are lighted up in the article. Pre-vocational training is considered as an integral part of the uninterrupted medical educational system, which is a fundamental unity of common, special and individual. As a common thing, it reflects the regularities of getting general secondary education, and is a component of this system; as a special one, it has its own specificity, determined by the peculiarities of the professional activity of the future physician, by the necessity of profound study of the principal subjects for the future professional activity; as an individual one, it reflects the dependence of pre-vocational training on the individual peculiarities of the student, formation of his/her professional interest, conscious self-determination. Pre-vocational training in the context of humanistic paradigm is regarded as a means of development of natural student's gift, his/her talents, many-sided interests, refinement, moral and emotional qualities; formation of the civil position of a young person, devotion to our Homeland, people, awareness of humanistic physician's mission.